

Verslag participatie Lokale Inclusie Agenda

Inleiding

Op 1 juni 2024 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen om een tweejaarlijkse uitvoeringsagenda voor Inclusie op te stellen, de Lokale Inclusie Agenda. Dit document beschrijft hoe de gemeente werkt aan het realiseren van een inclusievere samenleving voor mensen met een beperking. De agenda kan alleen succesvol zijn wanneer mensen met een beperking betrokken worden, aangezien zij het beste weten welke barrières hen beletten om volwaardig mee te doen. Dat past goed bij het motto 'Niets over ons, zonder ons'. Ook vinden we het van belang om andere betrokken inwoners en maatschappelijke organisaties te betrekken bij het realiseren van een Lokale Inclusie Agenda.

Om erachter te komen wat volgens inwoners met een beperking, andere betrokken inwoners en maatschappelijk organisaties de barrières van mensen met een beperking zijn in onze gemeente is er een participatiemoment georganiseerd. Tijdens dit participatiemoment, dat plaatsvond in mei 2025, ging de gemeente met inwoners en organisaties in gesprek over de Lokale Inclusie Agenda. Ook zijn er in mei 2025 nog aparte gesprekken geweest met maatschappelijke organisaties die veel werken met mensen met een beperking. Na het participatiemoment in mei 2025 is de klankbordgroep toegankelijkheid opgericht. Deze groep heeft advies uitgebracht over de Lokale Inclusie Agenda. Na vaststelling van de agenda door de gemeenteraad zal de klankbordgroep de voortgang van de activiteiten uit de uitvoeringsagenda bespreken en, waar nodig, inventariseren welke aanvullende punten op termijn kunnen worden meegenomen. In dit verslag leest u hoe inwoners en maatschappelijke organisaties zijn uitgenodigd voor de participatiebijeenkomst en wat zij hebben ingebracht voor de Lokale Inclusie Agenda.

De participatie

Om ervoor te zorgen dat er zoveel mogelijk inwoners en maatschappelijke organisaties aanwezig zouden zijn bij de participatiebijeenkomst is de uitnodiging voor de bijeenkomst breed verspreid en is geprobeerd de bijeenkomst zo toegankelijk mogelijk te maken. De uitnodiging is verspreid via social media, de Telstar/Eendracht en Robin Best borden. Verder zijn er flyers verspreid met de hulp van de maatschappelijke organisaties waar eerder al mee gesproken was.

Om de participatiebijeenkomst zo toegankelijk te maken is er vooraf aan deelnemers gecommuniceerd dat ze bij aanmelding mochten aangeven wat ze nodig hadden om aanwezig te zijn bij de bijeenkomst, aan alle verzoeken die daarbij zijn binnengekomen is voldaan. Ook is er vooraf aangegeven dat de bijeenkomst op een

locatie plaats zou vinden zonder hoge drempels, zodat ook mensen die minder mobiel zijn zeker wisten dat ze naar de locatie toe konden komen.

Tijdens de participatiebijeenkomst op dinsdag 20 mei waren er naast de medewerkers van de gemeente en wethouder Marieke van Bijnen 30 deelnemers aanwezig. De deelnemers bestonden uit inwoners van onze gemeente, maar ook professionals van maatschappelijke organisaties. De deelnemers van de participatiebijeenkomst gingen na een korte opening van wethouder Van Bijnen uiteen in vier groepen, daarin werden verschillende thema's besproken. Nadat er in de verschillende groepen verschillende thema's behandeld waren, kwamen de groepen terug voor een plenaire terugkoppeling over wat ze met elkaar besproken hadden. Bij de plenaire terugkoppeling waren er vier raadsleden aanwezig zodat zij direct van de deelnemers konden horen waar mensen met een beperking tegenaan lopen in de gemeente.

Hierna werd de bijeenkomst afgesloten door wethouder Van Bijnen, in haar afsluiting benoemde de wethouder de klankbordgroep toegankelijkheid. Hierna was er een moment waarbij deelnemers met elkaar konden napraten, tijdens dit moment hebben 11 inwoners zich aangemeld voor de klankbordgroep toegankelijkheid. De klankbordgroep heeft in juli 2025 een eerste vergadering gehouden om met elkaar kennis te maken en te bespreken wat hun rol is. In september 2025 is een tweede vergadering gehouden waarbij de Lokale Inclusie Agenda aan de klankbordgroep is gepresenteerd, hierna hebben de leden van de klankbordgroep feedback gegeven op de Lokale Inclusie Agenda. De klankbordgroep zal na het vaststellen van de Lokale Inclusie Agenda halfjaarlijks bijeen komen om de vorderingen op de activiteiten uit de uitvoeringsagenda te bespreken en waar nodig te inventariseren wat op termijn meegenomen moet worden in de uitvoeringsagenda.

Zoals eerder beschreven, zijn er naast de participatiebijeenkomst ook gesprekken gevoerd met maatschappelijke organisaties. De maatschappelijke organisaties waar gesprekken mee zijn gevoerd zijn De Zonnebloem, Ipse de Bruggen, De SWOP, Bibliotheek Oostland, Stichting MEE-VTV, Stichting Inclusie en Discriminatiebestrijding en GGZ-Delfland.

Uit de gesprekken tijdens de participatiebijeenkomst, de gesprekken met de maatschappelijke organisaties en vergaderingen met de klankbordgroep viel op dat bepaalde zaken in de gemeente goed geregeld zijn voor mensen met een beperking. Zo gaven inwoners met een beperking aan dat maatschappelijke organisaties in de gemeente veel doen voor hen, worden stembureaus als toegankelijk ervaren en hebben sommige ondernemers in de gemeente al goede openbare toiletten. Tegelijkertijd is de noodzaak en urgentie van een Lokale Inclusie Agenda ook gebleken. Inwoners met een beperking lopen nog tegen barrières aan op alle tien de thema's die worden opgenomen in de Lokale Inclusie Agenda.

Tijdens de participatiebijeenkomst is aan de deelnemers gevraagd wat een goede term zou zijn om mensen met een beperking aan te duiden. Hierbij werd aangegeven dat er nog niet een goede term is. Sommige mensen vinden een beperking of handicap geen fijne termen, terwijl andere beide termen prima vinden. De deelnemers konden het niet eens worden over een betere term.

Verder viel op tijdens de participatie bijeenkomst op dat veel deelnemers zich verbaasden over dat de Lokale Inclusie Agenda enkel is voor mensen met een beperking. Veel deelnemers waren van mening dat de Lokale Inclusie Agenda verbreed zou moeten worden naar inclusie voor mensen die neurodivergent zijn, behoren tot de LHBTIQ+ gemeenschap en/of een migratieachtergrond hebben. Hieronder kunt u per thema lezen wat inwoners en maatschappelijke organisaties aangaven als zaken die zij belangrijk vinden voor de Lokale Inclusie Agenda.

In onderstaand overzicht zijn de punten opgenomen die naar voren zijn gekomen tijdens het participatietraject voor de Lokale Inclusie Agenda.

Eén of meerdere inwoners of maatschappelijke organisaties ervaren dat:

Cultuur en evenementen

Eén of meerdere inwoners of maatschappelijke organisaties ervaren dat:

- In Nootdorp wordt er meer rekening gehouden met de toegankelijkheid van evenementen dan in Pijnacker. Mogelijk doordat er meer instellingen voor mensen met een beperking in Nootdorp gevestigd zijn.
- Het zou goed zijn om organisatoren van evenementen in Pijnacker met organisatoren die het goed op het gebied van toegankelijkheid in Nootdorp met elkaar in contact te brengen.
- Vervoer van en naar evenementen is slecht geregeld volgens sommige inwoners. Buurtbus en taxivervoer komen vaak te laat of helemaal niet.
- Er zijn te weinig evenementen voor volwassenen met een verstandelijke beperking volgens sommige inwoners. Dat hoeven geen aparte activiteiten te zijn, bestaande evenementen toegankelijk maken voor volwassenen met een mentale beperking zou ook goed zijn.
- Stichting VTV heeft een project waarbij mensen met een verstandelijke beperking meehelpten tijdens evenementen, dat zorgt voor verbinding tussen mensen met een beperking en mensen zonder beperking en geeft mensen met een beperking het gevoel dat ze kunnen bijdragen aan de maatschappij. Onze gemeente doet daar nog niet aan mee.
- Evenementen in de gemeenten kunnen toegankelijker worden door bijvoorbeeld gereserveerde rolstoelplekken of het neerleggen van rolstoelmatten.
- Bij het aanvragen van een evenementenvergunning zou toegankelijkheid een vereiste kunnen zijn, zodat de toegankelijkheid van evenementen gewaarborgd wordt.
- Inwoners zouden graag zien dat evenementen zoals hardloopwedstrijden, tentfeesten, Sinterklaasintochten en jeugdland meer toegankelijk worden voor mensen met een beperking.
- Het is fijn voor mensen met een beperking als er prikkelarme ruimtes worden ingericht tijdens evenementen, dat is nu nog niet altijd het geval.
- Bij evenementen kan er gebruik worden gemaakt van de Zonnebloempot. De gemeente zou hier beleid over kunnen maken.
- De bibliotheek heeft digitale boeken en luisterboeken die lezen en verhalen toegankelijker maken voor mensen met een beperking.

Onderwijs

Eén of meerdere inwoners of maatschappelijke organisaties ervaren dat:

- Het speciaal onderwijs in de gemeente beperkt is, omdat alleen speciaal onderwijs cluster 3 en 4 beschikbaar zijn en kinderen die onderwijs nodig hebben in speciaal onderwijs cluster 1 en 2, daardoor buiten de gemeente naar school moeten.
- Het zeer helpend is wanneer een fysiotherapeut op school komt om oefeningen te doen met een kind met een beperking, omdat dit veel reistijd scheelt en het kind direct weer terug naar de klas kan.
- Het ongunstig is dat ouders alleen een vergoeding krijgen voor vervoer naar de dichtstbijzijnde onderwijsinstelling die door de gemeente als geschikt wordt gezien, terwijl een geschiktere maar verder gelegen school, niet wordt vergoed.
- Het moeilijk is dat ouders soms al moeten beslissen over het type onderwijs voor hun kind als het 2 jaar oud is, terwijl op dat moment nog niet duidelijk is hoe het kind zich zal ontwikkelen.
- Kinderen met een beperking soms geen contact hebben met leeftijdsgenoten in de wijk, omdat ze naar school gaan in een andere gemeente, en dat de gemeente zou kunnen helpen om dat contact toch tot stand te brengen.

Sport

Eén of meerdere inwoners of maatschappelijke organisaties ervaren dat:

- Kan in alle structurele subsidies aan sportverenigingen worden opgenomen dat zij actief bijdragen aan het sportaanbod voor mensen met een beperking?

- Het vervoer naar sportverenigingen is vaak lastig te organiseren voor mensen met een beperking.
- Het is soms lastig om een plek te vinden voor mensen met een beperking om te sporten omdat er geen geschikte medespelers/tegenstanders te vinden zijn.
- Er zou meer aandacht kunnen zijn voor mantelzorgondersteuning binnen sportverenigingen.
- Het zou leuk zijn volgens inwoners als er een sport/speelmiddag georganiseerd wordt in een toegankelijke binnen locatie voor kinderen met of zonder beperking.
- Kinderen en ouders ontmoeten elkaar zo ook, wat ook zorgt voor meer bewustwording. Een goed voorbeeld is het initiatief van de Klauter Klooi.
- Er is een tekort aan vrijwilligers en kennis bij sportverenigingen daardoor kunnen mensen met een beperking niet altijd sporten, wat gevolgen heeft voor de mentale en fysieke gezondheid.
- Sportverenigingen zijn vaak te duur voor mensen met een beperking.
- De gemeente kan sportclubs ondersteunen in het aanbieden van sport aan mensen met een beperking bijvoorbeeld door aangepaste materialen aan te bieden.
- Het zou fijn zijn volgens inwoners als er een website is waar op staat welke sporten mensen met een beperking in de gemeente kunnen beoefenen, dat verlaagt de drempel.
- Ipse de Bruggen heeft plek om te sporten voor mensen die slecht tegen prikkels kunnen, dat is nog niet goed bekend. De gemeente zou kunnen helpen om dat meer bekend te maken.
- De SWOP heeft een beweegcoach waar mensen met een beperking naar toe kunnen, dat wordt als positief ervaren.

Werk en inkomen

Eén of meerdere inwoners of maatschappelijke organisaties ervaren dat:

- Als een inwoner bekend is bij het UWV is de gemeente niet meer in beeld volgens inwoners, terwijl er soms wel meer behoefte is aan ondersteuning.
- Mensen met een beperking kunnen meer werken, als de mogelijkheden maar geboden worden volgens inwoners.
- Het is niet duidelijk voor inwoners of de gemeente aangesloten is op het programma simpel switchen, dat is een initiatief waarbij je tijdelijk kan werken zonder dat er gekort wordt op de uitkering.
- Inwoners ervaren dat werkgevers niet altijd open staan voor mensen die minder kunnen werken of anders werken. Daardoor voelen mensen met een beperking zich soms ook niet vrij om eerlijk over hun beperking te zijn tijdens het solliciteren.
- Het regionaal werkcentrum wordt als niet bekend genoeg ervaren.
- Werkgevers zouden ondersteunt kunnen worden in het aannemen en behouden van medewerkers met een beperking, bijvoorbeeld door ze te wijzen op regelingen/subsidies waar ze aanspraak op kunnen doen.
- De begeleiding voor het vinden van een baan wordt als te weinig ervaren, specifiek voor oudere inwoners met een beperking.
- Jongerencoaches helpen jongeren met een beperking goed in het vinden van een baan volgens inwoners, doordat ze een groot netwerk hebben en een persoonlijke band opbouwen met de jongere.

Dienstverlening en communicatie

Eén of meerdere inwoners of maatschappelijke organisaties ervaren dat:

- Bij het aanvragen van de PGB de nadruk wordt gelegd op wat een kind niet kan en dat het belastend is dat een kind erbij moet zijn; kinderen hoeven niet altijd aanwezig te zijn bij gesprekken en er kan gekeken worden naar een andere vraagstelling, bijvoorbeeld wat er allemaal bij komt kijken op een normale dag en waar behoefte aan is, zodat de insteek niet gelijk is "wat kan je niet".
- Het wenselijk is als medisch onderlegd personeel gesprekken voert met ouders.
- Het wenselijk is als mensen met een beperking voor verschillende vragen niet naar verschillende loketten hoeven, maar naar één loket kunnen, zodat zij niet meerdere keren hoeven uit te leggen wat voor beperking ze zelf hebben of hun kind heeft.
- Er een pagina komt waarop alle informatie staat voor mensen met een beperking wenselijk is.

- Het niet duidelijk is wat bij de gemeente hoort en wat niet, en het fijn zou zijn als alles bij de gemeente geregeld kan worden.
- De zitbankjes bij de balie van het gemeentehuis niet comfortabel zijn.
- Er rolstoelparkeerplaatsen bij het bestuurscentrum van het gemeentehuis zouden moeten zijn. Die zijn er momenteel niet.
- De helling richting de raadszaal niet toegankelijk is.
- Het goed zou zijn als het gemeentehuis getoetst zou worden op toegankelijkheid door een ervaringsdeskundige.
- Het goed zou zijn als er een stappenplan is voor mensen met beperking in het gemeentekantoor over hoe iemand zijn of haar afspraak kan bereiken.
- Sommige inwoners met een beperking niet goed geholpen worden bij het zoeken naar hulp, omdat het hulpaanbod niet goed overzichtelijk is, er geen plek is waar duidelijk staat welke hulp beschikbaar is en ambtenaren van bijvoorbeeld het KCC niet goed op de hoogte zijn; daardoor is het voor inwoners uitzoekwerk om regelingen aan te vragen, zoals bijvoorbeeld PGB.
- De SWOP nog niet bekend genoeg is onder inwoners en dat inwoners niet weten dat ze daar hulp kunnen vragen bij het doen van aanvragen; in Delft is er Wij West, die dezelfde functie vervult als de SWOP, maar bekender en laagdrempeliger wordt ervaren.
- Jongeren met een beperking van tussen de 18-23 jaar een hoge drempel ervaren om naar de gemeente te komen, dat ze het moeilijk vinden om hun afspraak goed voor te bereiden en vaak daar een coach nodig hebben.
- Een inwoner makkelijker de burgemeester te spreken zou moeten kunnen krijgen.
- Er bij de overdracht aan een andere organisatie niet altijd sprake is van een warme overdracht vanuit de gemeente naar die andere organisatie.
- Sommige zorgouders, die al veel in het ziekenhuis komen, alleen de prikken bij het consultatiebureau halen en niet naar reguliere afspraken gaan, waardoor de informatievoorziening die de gemeente via JGZ laat lopen niet bij deze ouders terechtkomt; via de huisarts werkt dit wel als communicatieroute.
- Aanvragen voor een rijbewijs bij een beperking te duur zijn, en dat sommige mensen bepaalde testen niet kunnen doen omdat apparaten niet geschikt zijn voor mensen in een rolstoel.
- Gehandicaptenparkeerkaarten zeer terughoudend worden uitgegeven voor mensen met een beperking die zelf geen rijbewijs hebben, waardoor zij vaak op de stoep moeten worden afgezet, ook als het regent.
- De gemeente soms de verantwoordelijkheid van zich afschuift en graag zouden zien dat de gemeente, ook als zij zich niet direct verantwoordelijk voelt, toch iets probeert te doen.
- Informatiebijeenkomsten te vaak overdag plaatsvinden, wat onhandig is voor mensen die werken of een dagbesteding hebben.
- De mediapleinen van Ipse de Bruggen gebruikt kunnen worden om mensen met een verstandelijke beperking en hun ouders te bereiken.
- Het goed zou zijn dat als wanneer klachten zijn opgelost, dit op de website van de gemeente geplaatst wordt.
- De websites van de bibliotheek en het zwembad niet toegankelijk zijn.
- Niet helder is in hoeverre de gemeente een inclusief personeels en organisatie beleid heeft.
- Duidelijk gemaakt kan worden hoe het geld besteed wordt in het openbaar vervoer.
- De ondersteuning die de gemeente geeft goed is, maar dat het aanvragen ervan als lastig wordt ervaren.
- Er is behoefte is aan een beleidsmedewerker bij de gemeente die zich volledig inzet voor mensen met een beperking.
- De balie van de receptie van het gemeentehuis te hoog is voor mensen in een rolstoel.
- De Hoge Nood app onbekend is en te weinig gebruikt wordt door locaties in de gemeente.
- Het scherm bij de receptie van het gemeentehuis slecht leesbaar is voor mensen met een beperking.
- Het fijn zou zijn als de Hidden Disability Sunflower Keycord bekend zou zijn bij de gemeentelijke organisatie en bij andere organisaties binnen de gemeente.

- Brieven te vaak ingewikkelde taal geschreven zijn en dat een app als Steffie kan helpen met het maken van brieven in begrijpelijke taal.
- De app steffie handig zou kunnen zijn voor de gemeente, omdat die filmpjes heeft voor mensen met een beperking over stemmen en verkiezingen.
- Medewerkers van de gemeente soms niet meer van zich laten horen na een afspraak terwijl dat wel wordt verwacht, en dat soms ook niet goed wordt uitgelegd waarom bepaalde besluiten zijn genomen.
- Bij evenementen van de gemeente aangegeven kan worden dat je altijd zonder uitleg mag terugtrekken, zodat mensen die prikkels ervaren zich vrij voelen om zich terug te trekken.
- De lokale stembureaus toegankelijk zijn.
- Stichting Mee goed helpt met aanvragen bij de gemeente.
- De ondersteuning die de gemeente geeft goed is, maar dat het aanvragen ervan als lastig wordt ervaren.

Openbare ruimte

Eén of meerdere inwoners of maatschappelijke organisaties ervaren dat:

- Er soms hekken op de stoep staan waardoor mensen in een rolstoel er niet langs kunnen. Bijvoorbeeld op de Monnikenweg.
- Stoepen soms worden veranderd zonder dat de reden of aanleiding duidelijk is en dat er soms niets gebeurt terwijl er wel een aanleiding is. Dat wordt als frustrerend ervaren.
- Het nieuwe Sociaal Cultureel Centrum in Pijnacker niet goed ingericht wordt voor mensen met een beperking. Het lijkt er volgens een inwoner op dat het minder validen toilet op de eerste of tweede verdieping komt die zou op de begane grond moeten zijn volgens inwoners.
- Nooduitgangen vaak niet open te maken zijn voor veel mensen, omdat deze te zwaar zijn. Dit zou tot onveilige situaties kunnen leiden.
- De bibliotheek niet een veilige nooduitgang heeft voor iedereen. Er is in de bibliotheek een nooduitgang, die is niet toegankelijk voor mensen met een beperking door een balk.
- Gebouwen van de bibliotheek en het zwembad niet toegankelijk zijn.
- De vergoeding voor struikelen over een stoeptegels momenteel niet hoog genoeg is. Er is volgens inwoners momenteel een vergoeding als je struikelt over een stoeptegels die drie centimeter uitsteekt. Die zou er moeten zijn als een stoeptegels 2 centimeter uitsteekt volgens inwoners.
- Dat als er een stilte uurtje geïntroduceerd zou worden op openbare plekken zoals winkels en de bibliotheek dat dit dan de toegankelijkheid voor sommige inwoners met een beperking zou vergroten.
- Als er iemand met een beperking door de gemeente aangenomen zou worden om alle bouwplannen goed te keuren, dit zou kunnen bijdragen aan een meer toegankelijke gemeente.
- Nog niet alle openbare ruimte in de gemeente toegankelijk zijn. Inwoners vinden het vooral belangrijk dat plekken zoals winkelcentra toegankelijk zijn en dat het openbaar vervoer toegankelijk is.
- Dat winkelcentra toegankelijker gemaakt zouden kunnen worden als er een gemeente ambtenaar zou meelopen met iemand in een rolstoel in een winkelcentrum om te zien waar de obstakels liggen.
- Er meer bewustwording gecreëerd kan worden over toegankelijkheid in de openbare ruimte door middel van bijvoorbeeld de Telstar of online filmpjes.
- In winkelcentra men niet altijd bekend is met een loopfiets. Inwoners met een beperking worden hierop aangesproken, terwijl ze wel naar binnen mogen met loopfietsen. De gemeente kan openbare gebouwen zoals winkels vragen om een sticker te laten opplakken met wat wel naar binnen mag, zoals een loopfiets.
- Winkelcentra in de gemeente niet goed toegankelijk zijn voor mensen in een rolstoel/scootmobiel. Er zijn draaideuren in winkelcentra in de gemeente, daardoor kunnen mensen met een rolstoel/scootmobiel niet naar binnen. De gemeente zou volgens inwoners de winkelcentra hierop moeten aanspreken.

- Er te weinig speelplekken zijn voor kinderen met een beperking. Inwoners zouden graag zien dat hier budget voor wordt vrij gemaakt. Om speelplekken toegankelijk te maken kan de gemeente gebruik maken van de kennis in het handboek samen speelplek en van het samenspeelfonds.
- Er te weinig picknicktafels in de gemeente zijn waar mensen met een beperking aan kunnen zitten. Er zouden volgens inwoners meer picknicktafels moeten zijn waar ook rolstoel gebruikers aan kunnen zitten.
- De gemeente teveel denkt in doelgroepen en te weinig in problemen. Aan de gemeente wordt meegegeven om meer in problemen te denken dan in doelgroepen, verschillende doelgroepen ervaren dezelfde problemen in de openbare ruimte. Iets wat niet toegankelijk is voor iemand in een rolstoel is vaak ook niet toegankelijk voor kinderwagens volgens hen.
- Het goed zou zijn om bij het creëren en repareren van stoepen er standaard gedacht wordt aan mensen met een beperking. Ook zou er bij wijkshouwen en het maken van wijkplannen ervaringsdeskundigen uitgenodigd kunnen worden, zoals mensen met een beperking zelf, ouders of begeleiders. Verder zou het goed zijn voor de toegankelijkheid volgens inwoners als de wijkmanager meer op de hoogte is van waar mensen met een beperking tegenaan lopen.
- Er te weinig openbare toiletten zijn. Er zijn volgens inwoners wel openbare toiletten in openbare gebouwen, maar als die gesloten zijn zijn er geen openbare toiletten. Concreet worden winkelcentrum Emerald en de markt in Pijnacker als de horeca nog dicht is genoemd. Als oplossing wordt aangedragen om bij het verlenen van een vergunning aan een supermarkt er ook in af te spreken dat supermarkten een toegankelijke openbare toilet moet hebben.
- Looproutes niet toegankelijk zijn, bijvoorbeeld door overwoekerende planten en scheefliggende tegels. Wat tot omlopen, vallen of oncomfortabel zitten in de rolstoel leidt. Concreet worden de straat langs Klapwijkseweg, de stoep richting metrohalte Pijnacker-Zuid en hobbels op het terrein bij Monkeytown genoemd. Ook staan er soms auto's of fietsen op de stoep, waardoor mensen met een beperking er niet langs kunnen.
- Dat de gemeente snel obstakels weg haalt als er een melding over wordt gemaakt.
- De Intratuin en Bakker van Maanen goede openbare toiletten hebben voor inwoners met een beperking.
- Er goede speelplekken zijn in de gemeente voor kinderen met een beperking op de Thorbeckelaan en de Schaepmanlaan.

Vervoer

Eén of meerdere inwoners of maatschappelijke organisaties ervaren dat:

- Er bij OV-haltes met een lift te weinig alternatieven zijn voor als de lift stuk is en dat de lift in de zomer te heet is.
- De bewegwijzering bij haltes voor mensen met een visuele of auditieve beperking onvoldoende is.
- Er te veel verkeersborden zijn, wat zorgt voor overprikkeling.
- Rolstoelgebruikers geen gebruik kunnen maken van de buurtbus en dat de opstaplocaties van de buurtbus niet toegankelijk zijn.
- Het fijn is dat de buurtbus je overal meeneemt als je hand opsteekt, ongeacht waar je staat.

Welzijn, ondersteuning en gezondheid

Eén of meerdere inwoners of maatschappelijke organisaties ervaren dat:

- Er weinig structurele hulp te vinden is voor kinderen met een mentale beperking, bijvoorbeeld voor het vervoer naar sportactiviteiten of kerkdiensten en dat er meer vrijwilligers nodig zijn die zich structureel willen inzetten.
- Professionals te weinig uren hebben om mensen met een beperking te begeleiden naar sportactiviteiten of kerkdiensten.
- Vrijwilligers die persoonlijke aandacht geven door een kort gesprek te voeren of een spelletje te doen met mensen met een beperking ervoor zorgen dat deze mensen minder eenzaam zijn en een waardevoller leven hebben.

- Mensen met een beperking vaker eenzaam zijn dan mensen zonder beperking, ook jongeren met een beperking, en dat er daarom extra aandacht nodig is voor sociale verbinding en activiteiten die aansluiten bij deze doelgroep.

Wonen

Eén of meerdere inwoners of maatschappelijke organisaties ervaren dat:

- Het combineren van het wonen van ouderen en mensen met een beperking een goede oplossing kan zijn, omdat zorg dan dichtbij is. Zij merken ook op dat mensen met een verstandelijke beperking vaak mobieler zijn en bijvoorbeeld boven zouden kunnen wonen.
- Het problematisch is wanneer in gebouwen van woningcorporaties een lift kapot is, en dat de tweede lift dan alleen gebruikt kan worden met een extra sleutel, wat mensen die afhankelijk zijn van de lift belemmert.
- Dat er een tekort is aan stalplaatsen voor elektrische rolstoelen in de gemeente.
- Er gekeken kan worden naar leegstaande panden en dat daarbij creatief gedacht moet worden over herbestemming.
- Het waardevol kan zijn om stichtingen te betrekken bij het ontwikkelen van een visie voor woningen voor mensen met een mentale beperking.
- De gemeente in de woonzorgvisie een verkeerde conclusie heeft getrokken, omdat er niet genoeg aanbod is voor mensen met een mentale beperking. Zij vinden dat wanneer de woonzorgvisie en de woonvisie worden samengevoegd, er rekening moet worden gehouden met het tekort aan passend aanbod voor deze doelgroep.
- Er meer woningen nodig zijn in de gemeente voor mensen met een mentale beperking die wel zelfstandig kunnen wonen, maar ook zorg nodig hebben. Bijvoorbeeld groepswohnungen met een eigen appartement. Ze denken dan aan een appartementencomplex met 14 tot 16 bewoners waar zorg geleverd wordt door bijvoorbeeld Ipse de Bruggen.
- Het wenselijk is als bij nieuwbouwprojecten een deel gereserveerd wordt voor groepswohnungen voor mensen met een beperking, waarbij het bijkomende voordeel is dat zij wonen tussen mensen zonder beperking.
- Dat er een tekort is aan stalplaatsen voor duofietsen in de gemeente.
- Het betrekken van ervaringsdeskundigen bij de ontwikkeling van nieuwe complexen kan bijdragen aan de toegankelijkheid van die complexen.
- Thuiszorg niet meer met sleutels loopt, waardoor er een probleem kan ontstaan als inwoners zelf de deur niet meer kunnen openen. Van woningcorporaties mag er vaak geen sleutelkastje worden opgehangen naast de voordeur, waardoor dat soms ook geen oplossing kan zijn.

Bewustwording

Eén of meerdere inwoners of maatschappelijke organisaties ervaren dat: Inwoners zouden het fijn vinden als er meer bekendheid is over groepswohnungen.

- Een Prokkel een goed voorbeeld van bewustwording is, dat is een prikkelende ontmoeting met iemand van een beperking en iemand zonder een beperking.
- Bewonersverenigingen betrokken kunnen worden in het verbeteren van bekendheid en bewustwording van mensen met een beperking.
- Het goed zou zijn als de gemeente onder haar medewerkers een onderzoek doet over hoe toegankelijk de gemeente als werkplek is.
- Mantelzorgers te veel moeten mantelzorgen. Ze hebben naast kinderen met een beperking soms ook nog ouders om voor te zorgen.
- Een beperking niet altijd zichtbaar is. Soms zijn mensen verbaasd over wat je wel, of niet kan.
- De Hidden Disability Sunflower Keycord bij de receptie van de gemeente kan worden gelegd en uitgedeeld om bewustwording te vergroten.
- Het goed zou zijn als de gemeente helpt om bekendheid te genereren voor mensen met een onzichtbare beperking.

- In winkelcentra men niet altijd bekend is met een loopfiets. Inwoners met een beperking worden hierop aangesproken, terwijl ze wel naar binnen mogen met loopfietsen. De gemeente kan openbare gebouwen zoals winkels vragen om een sticker te laten opplakken met wat wel naar binnen mag, zoals een loopfiets.
- Er een campagne kan worden gevoerd waarin mensen met een beperking te zien zijn, zodat er meer bewustwording is. Bijvoorbeeld een campagne waarin duidelijk gemaakt wordt dat er ook aan mensen met een beperking gedacht moet worden op openbare plekken.